

М. М. Романюк

Баран Степан Іванович

БАРА́Н Степан Іванович (25. 01. 1879, с. Крукеничі, нині Мостис. р-ну Львів. обл. – 04. 06. 1953, Мюнхен) – політичний і громадський діяч. Доктор права (1909). Член НТШ (1930). Закін. Львівський університет (1906), навч. у Берлін. та Віден. університетах. Ред. студент. журналу соціаліст. спрямування «Молода Україна». Член Укр. нац.-демократ. партії (згодом УНДО). 1913–39 входив до її Нар. комітету, 1913–18 – секр. Під час 1-ї світової війни – чл. президії Гол. укр. ради та її представник у дипломат. місії на Балканах (1915). Від 1915 – чл. Заг. укр. ради. У заснований 9 жовтня 1918 Укр. нац. радою Виконав. комітет увійшов як представник нар. демократів. Від 9 липня 1918 – секр. зем. справ у Тимчас. секретаріаті ЗУНР. Подав проект 1-го укр. земел. закону. Від жовтня 1919 до серед. липня 1920 – заступник голови Всеукр. нац. ради в Кам'янці-Подільському. Підготував проект Конституції УНР, схвалений Всеукр. нац. радою. Пізніше, в еміграції (м. Тарнув, Польща), склав 2-й проект Конституції УНР. Після поразки визв. змагань мешкав у Тернополі, де разом із С. Бриковичем провадив адвокат. практику. 1922–23 очолював терноп. філію «Просвіти». 1928–39 – актив. учасник суд. політ. процесів. Чотири рази обирався депутатом польс. сойму (захищав укр. інтереси в освіт. і земел. справах та права УПЦ в Польщі). З поч. 2-ї світової війни виїхав до м. Холм, де 1942–44 видавав тижневик «Холмська земля». Як чл. контакт. комісії намагався об'єднати дії укр. політ. партій у боротьбі за відродження Укр. Держави. На еміграції перебував у Міттенвальді, де брав участь у культ.-просвіт. діяльності. В. о. голови Правничої комісії, 1951–53 – голова виконав. органу Укр. нац. ради. 1902–39 співпрацював із часоп. «Діло» (від 1924 – гол. ред.), 1915–18 редагував тижневик «Свобода». Гол. ред. г. «Український прапор» (орган уряду ЗУНР в еміграції, Відень). Видавав тижневики «Подільський голос» (1928–30, Тернопіль), «Національна політика» (1939, Львів). Під час 2-ї світової війни працював у

часоп. «Краківські вісті», від 1945 – у різних укр. видавництвах. У той час очолював Спілку укр. журналістів. Автор праць про галиц. шкільництво, аграрні й церк. проблеми на зх.-укр. землях.

Основні праці

Многостраждальний народ: Огляд історії українського народу. Скрантон, 1906; 3 поля національної статистики галицьких національних шкіл // Студії з поля сусп. наук і статистики. Т. 2. Л., 1910; Конфесійні й національні переміни в галицьких середніх школах в рр. 1896–1908 // Там само. Т. 3. Л., 1912; Новий краєвий статут і нова виборча ординація соймова з додатком закона про охорону чистоти виборів і свободи зборів. Л., 1914; 3-перед десяти літ: низка споминів з листопадових днів 1918 р. Л., 1928; Новий самоуправний закон. Л., 1934; Історія української адвокатури. Л., 1934; По неволі – відродження: Українська православна церква Холмщини і Підляшшя на новій дорозі. Краків, 1940; Земельні справи в Галичині. Авґсбург, 1948.

Рекомендована література

1. Кирильчук Д. Думки на марґінесі нашої преси // Укр. бюл. інформації. 1947. № 14;
2. Ільницький Р. Одвертий лист до д-ра Степана Барана // Час. 1947, 19 жовт.;
3. Кравченко О. Баран Степан // Шляхами золотого Поділля. Тернопільщина і Скалатщина: Регіонал. істор.-мемуар. зб. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1983. Т. 3;
4. Романюк М. Баран Степан // Укр. журналістика в іменах. Л., 1996. Вип. 3;
5. Рудницька М. Степан Баран на тлі своєї доби // Статті, листи, документи. Л., 1998;
6. Романюк М. Оратаї журналістської ниви. Л., 2002.

Бібліографічний опис:

Баран Степан Іванович / М. М. Романюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-40375>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).